

Penningtvättslagen

06.09.2019

Var kommer dina pengar ifrån? Vad tjänar du? Var är du född? Det är frågor banken kan ställa till dig. Orsaken är inte misstänksamhet – utan att penningtvättslagen kräver koll på kunderna.

Varför frågar banken?

Att organiserad brottslighet försöker tvätta pengar via banker är inget nytt. Det kan handla om intäkter från människosmuggling, narkotikahandel, trafficking eller annan internationell kriminalitet. Andra försöker utnyttja bankerna i upplägg som syftar till att finansiera terrorism.

Hur stora belopp det handlar om är omöjligt att säga, men en uppskattning som Europol gjorde förra året visar att marknaden för penningtvätt i Europa omsätter minst 125 miljarder euro årligen. Dock tror den tidigare Europolchefen Rob Wainwright att den verkliga siffran "är minst det dubbla" enligt uppgifter till Dagens Nyheter.

Penningtvättslagen som trädde i kraft 2017 ska göra det tuffare att lura bankerna. I både Finland och Sverige bygger den på EU:s direktiv som ställer krav på att bankerna ska ha kunskaper om sina kunder och deras affärer.

I praktiken innebär lagen att kunderna tvingas stå ut med att bankerna är lite frågvisa. Om banken uppfattar en transaktion eller insättning som ovanlig, eller inte riktigt förstår bakgrunden, kan kunden få svara på frågor och även visa giltig id-handling. Banktjänstemannen kan till exempel fråga vad syftet med transaktionen är, var pengarna kommer ifrån och vad de ska användas till. Det kan också vara så att banken ber om att få ta del av avtal, kvitton, fakturor eller annat underlag.

Dessutom måste banken, enligt penningtvättslagen, också känna till om kunden är en PEP (Politically Exposed Person). Det innebär att kunden har, eller tidigare har haft, viktiga offentliga funktioner i en stat eller internationell organisation. Det kan handla om allt från att ha varit statsminister till vd i ett statsägt företag. Eftersom Ålands lagtings behörighet kan jämföras med riksdagen i Finland har vi valt att inkludera åländska politiskt utsatta personer och deras anhöriga. Det betyder att vi på Ålandsbanken behandlar ledamöter i lagtinget, ministrar i landskapsregeringen och lantråd som personer i politisk utsatt ställning. Anledningen till att banken behöver denna information är att en PEP kan utgöra risk för att utnyttjas för bland annat mutbrott.

På EU-nivå fortsätter nu arbetet med att bekämpa penningtvätt. I höstas beslutade Europaparlamentet bland annat att kontrollen av virtuella valutor, som bitcoins, ska stärkas.

Artikel från Ålandsbanking nr 1/2019 (publicerad 06.09.2019)

Text: Andreas Utterström, foto: Adobe Stock

Frågor som banken kan ställa till dig:

- Vad har du för inkomst och vad har du i sparat kapital?
- Har du ett yrke som gör att du är i politiskt utsatt ställning (PEP, Politically Exposed Person), eller är du anhörig eller nära medarbetare till någon som har det?
- Är du skattskyldig utanför Sverige?
- Vem är företagets verkliga huvudman?

Frågor vid ovanliga eller avvikande transaktioner:

- Vad är syftet med transaktionen?
- Var kommer pengarna ifrån?